

SZAKOLY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZAT

KÉPVISELŐ-TESTÜLETE

✉ 4234 Szakoly, Rákóczi utca 10.

☎ 42/361-311, 42/561-080 📠 42/361-676

Email: szakoly@szakoly.hu

371/2012.

**SZAKOLY KÖZSÉG
ÖNKORMÁNYZATÁNAK
BŰNMEGELŐZÉSI TERVE**

2013-2018

BEVEZETÉS

A Helyi Önkormányzatok Európai Chartája által megfogalmazott tétel szerint: „*A helyi közrend és közbiztonság védelme elsősorban a helyi önkormányzatok feladata, az állam pedig garanciát vállal a közbiztonság helyi szintű finanszírozására*”.

A helyi önkormányzatokról szóló hatályos 1990. évi LXV. törvény 8.§. (1) bekezdésében foglaltak alapján az önkormányzat feladata a helyi közszolgáltatások körében a közbiztonság helyi feladatairól, valamint a gyermek-és ifjúsági feladatokról való gondoskodás.

A feladat ellátása során figyelembe kell venni az alkotmányos alapelveket: a megőrzés elkerülését, az arányosság elvének érvényesítését, a kirekesztés elkerülését, a büntetés elkerülhetetlenségét, továbbá a bűnismétlés megakadályozását, az önvédelmi képességek erősítését.

A rendszerváltást követően a bűnözés hazánkban ugrásszerűen megnövekedett. Az ismertté vált bűncselekmények zöme a lakosság vagyoni és személyes biztonságát veszélyezteti az életminőséget kedvezőtlenül befolyásolva.

A közbiztonság a társadalmi együttélés rendjének jogilag szabályozott tényleges állapota. Hatással van a polgárok mindennapi életére, befolyásolja a beruházási szándékot, az idegenforgalmat, meghatározza az egyes települések életminőségét. A bűnügyi statisztikák szerint az ismertté vált bűncselekmények mintegy harmadát közterületen követik el. A közterület a garázdaságok, a rablások, a zsebtolvajlások, az alkalmi lopások leggyakoribb helyszíne.

Itt ténykednek a színesfém- és kábel tolvajok, itt teszik tönkre a vandálok a közterületi bútorokat, berendezési tárgyakat. A közterületeken valósul meg a gépjárművekkel kapcsolatos jogsértések (gépkocsilopások, feltörések, rongálások) döntő többsége is. Az utcák, a terek, a parkok, és a parkolók rendje, tisztasága, az itt elkövetett bűncselekmények száma és jellege alapvetően befolyásolja a lakosság közérzetét. Az állampolgároknak rossz érzést kelt, ha a község egyes részei, utcák, terek, parkok állapota az elvadultság, a lepusztultság képét tükrözi, ha nincs áttekinthetőség, a közvilágítás vagy a tisztaság hiánya miatt félelmet keltő, bűnözésre megfelelő. A közbiztonság szervezeti, szakmai, pénzügyi feltételeinek megteremtése állami, azaz elsősorban kormányzati feladat.

A közbiztonság megteremtése érdekében elengedhetetlen a helyben hatékony eszközrendszer kialakítása. A közbiztonsági helyzet nagyrészt problémák összessége, ezért a hatékony reagálás is csak helyben, összefogással valósítható meg.

A közbiztonsághoz, a biztonságos élethez való jogot alkotmányos jogként értelmezve mára bizonyossá vált: az állam nem képes minden esetben magas színvonalon garantálni polgárai számára a (köz) biztonságot, képtelen valamennyi polgárát megvédeni az áldozattá válástól.

A közbiztonság nem más, mint a társadalmi együttélés rendjének jogilag szabályozott tényleges állapota. Nemcsak a lakosság hétköznapi életére van hatással, hanem többek között befolyásolja a beruházási szándékot, vagy például a letelepedési szándékot is.

A helyi társadalmat fel kell készíteni a megelőzés lehetséges módjaira, erősítendő a felelősségérzet, valamint a jogkövető magatartás. A morális értékrend stabilizálódása hosszú távon segíti az egységes fellépést.

Az átgondolt bűnmegelőzési stratégia hozzájárul a gazdaság fejlődéséhez, a piac biztonságos működéséhez. A bűnmegelőzési intézkedések költségeit olyan befektetésnek kell tekintenünk, amely hozzájárul a bűnözés által okozott erkölcsi és anyagi károk csökkentéséhez.

A bűnözés elleni küzdelem egyik módja a bűncselekmények felderítése és az elkövetők büntető jogi felelősségre vonása.

Ma községünkben, olyan helyi körülményekhez igazodó stratégiára van szükség, amely konkrét célokat fogalmaz meg. Ehhez a Társadalmi Bűnmegelőzés Nemzeti Stratégia adja a keretet, ami konkrét, pontosan körülhatárolható cselekvési alternatívákat fogalmaz meg.

„A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról” szóló 115/2003. (X. 28.) OGY határozattal megalkotott dokumentum (a továbbiakban: TBN Stratégia) szerint **a bűnözés megelőzése és visszaszorítása, a biztonság erősítése, a közbiztonság javítása** a társadalom közös érdeke és feladata, amelynek széleskörű, közösségi együttműködésre és partnerségre, közös cselekvésekre kell épülnie, kiemelt feladatként a közterületek, nyilvános helyek rendjének, biztonságának megőrzése, az állami és önkormányzati rendszet, valamint a civil szféra összefogása a közterületi jogsértések visszaszorítása, megelőzése érdekében. A kormányprogram kinyilvánította, hogy a közbiztonsági szervezetek körébe be kell vonni az önálló feladat és hatáskörű önkormányzati rendszeti szervezet felállítására és működésére vonatkozó jövőképet.

A koncepció jogi alapjai:

- A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 8. § (1) bekezdése a közbiztonság helyi feladatairól való gondoskodást a települési önkormányzatok feladatai közé sorolja. Ugyanezen paragrafus (2) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat maga határozza meg – a lakosság igényei alapján, anyagi lehetőségeitől függően – mely feladatokat, milyen mértékben és módon lát el. A konkrét közbiztonsági feladatokat és hatásköröket az ágazati jogszabályok tartalmazzák, melyek megnevezik az e feladatot ellátó államigazgatási és más szerveket, és azok jogosítványait is. Fentiek értelmében az önkormányzatoknak – a lehetőségeikhez mérten – kell kialakítania a település sajátosságaihoz igazodó közbiztonsági és bűnmegelőzési stratégiát és a megvalósításról gondoskodnia, melyhez a jogszabályok azonban – fentiekből adódóan – szerény eszközöket biztosítanak.
- A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény III. fejezete meghatározza a települési önkormányzat és a rendőrség kapcsolatát, továbbá felhívja a rendőri és az önkormányzati vezetőket a közbiztonsággal kapcsolatos feladatok közös ellátására.
- A polgárőrségről szóló 2006. évi LII. törvény, melyben az Országgyűlés elismeri az állampolgárok önszerveződésének eredményeként megalakult polgárőrség tevékenységét és méltányolja, hogy a polgárőrség támogatja a helyi önkormányzatokat és a helyi, területi rendvédelmi szerveket a közbiztonság helyi feladatainak végrehajtásában.
- A kormány a 115/2003.(X. 28.) OGY határozatával elfogadta a Társadalmi Bűnmegelőzés Nemzeti Stratégiáját. A dokumentum komplex módon tartalmazza a bűnmegelőzés feladatrendszerét, a társadalmi együttműködés fontosságát a különböző területeken jelentkező problémák megoldása során. Hangsúlyozza továbbá, hogy a társadalmi bűnmegelőzési stratégia megvalósítása az önkormányzatok közreműködésével válhat a helyi társadalompolitika integrált részévé.
- A közúti közlekedésről szóló 1988 évi I. törvény a közúti közlekedésben résztvevő személyek és szervezetek jogait és kötelezettségeit határozza meg. A közlekedés biztonsági és környezetvédelmi követelményeknek megfelelő járműállomány és közúthálózat kialakítását, működését, a közutak védelmét meghatározó alapvető feltételrendszereket ad meg. Meghatározza az önkormányzat, mint közútkezelő, valamint a rendőrhatalóságok és más társhatalóságok kötelezettségét a közúti közlekedés területén.

I. HELYZETELEMZÉS

A lakosság összetételének sajátosságaiból általában következtetéseket lehet levonni a bűnözés mértékére ill. bizonyos esetekben annak típusára is. Egyes társadalmi csoportok a bűnözés tekintetében hátrányosabb helyzetben vannak, mint mások. Ezáltal esetlegesen kiszolgáltatottabbak az utcai támadásoknak és a lakóingatlanokkal szemben elkövetett bűncselekményeknek.

Nyilvánvaló, hogy a nők, fiatalkorúak és időskorúak többsége fizikai-alkati jellemzőik miatt gyakrabban válhatnak rablás, támadás áldozatává.

A munkanélküliség, az elszegényedés sajnos természetes kísérőjelensége a bűncselekmények számának emelkedése illetve a közbiztonság romlása. A szociális problémák ugyanis gyakran deviáns viselkedési formákkal járnak együtt. **A társadalom értékrendje és erkölcsi normája az utóbbi években átalakult**, ma már a szabályok, előírások betartása nem követendő példa, elterjedt az esetenként felelőtlen, kötelezettségek nélküli életforma.

Szakoly község Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében Nyírbátor és Balkány városok vonzókörzetében található, annak előnyeivel és hátrányaival, megyei szinten a bűnözés szempontjából a kevésbé fertőzött települések közé tartozik, a megelőzés azonban szükséges és indokolt.

Lakosainak száma a 2012. január 1-i adatok szerint 3010 fő volt, ebből a férfiak száma: 1500 fő, a nők száma: 1510 fő. A lakosságszám alakulása az év folyamán csökkenést mutat. Az elmúlt években az átlagosnál intenzívebb a község öregedési folyamata, melynek oka a fiatalabb generáció elköltözése.

A lakosság korcsoportos megoszlása:

0-14 éves korúak:	492 fő,
5-18 éves korúak:	194 fő,
19-60 éves korúak:	1871 fő
61 év feletti:	453 fő

A születések száma 2011. december 31-ig 36 fő, halálozások száma: 37 fő volt.

2012. évben a terv készítésének időpontjáig a születések száma: 24 fő, a halálozások száma: 26 fő.

Aktív korúak rendszeres szociális segélyében részesül: 19 fő, a közfoglalkoztatottak száma: 110 fő, akik elsősorban a mezőgazdasági munkákat látják el.

A Nyírbátori Rendőrkapitányság Balkányi Rendőrőrs nyilvántartása szerint az ismertté vált bűncselekmények száma az alábbiak szerint alakult:

2008-ban	126 db,
2009-ben	98 db,
2010-ben	137 db,
2011-ben	100 db
2012. szeptember 30-ig	66 db.

A bűncselekmények megoszlása 2011-ben az alábbiak szerint alakult:

- Személy elleni bűncselekmények száma: 32 db,
- Közlekedési bűncselekmények száma: 2 db,
- Házasság-, család-, ifjúság elleni bűncselekmények száma: 1 db,
- Közrend elleni bűncselekmények száma: 14 db,
- Tulajdon elleni bűncselekmények száma: 49 db.
(ebből lopás: 23 db, betöréses lopás: 10)

2012. év szeptember 30-ig 15 db személy elleni bűncselekmény, 5 db közlekedési bűncselekmény, 1 db házasság, család, ifjúság elleni bűncselekmény, 11 db közrend elleni bűncselekmény és 34 db tulajdon elleni bűncselekmény vált ismertté, összesen: 66 db.

Az ismerttetett adatokból megállapítható, hogy összességében csökkenő tendenciát mutat a bűnelkövetések száma.

A bűnügyi statisztika csak a hatóság tudomására jutott bűncselekményekről és a felderített bűnelkövetőkről tájékoztat. A lakosság közbiztonsággal kapcsolatos véleményét azonban számtalan más tényező is befolyásolja, többek között a bűnüldöző hatóságok iránti bizalom, a munkájuk eredményességéről való vélekedés. Figyelembe kell venni azt is, hogy a társadalom közösségeinek eltérő a bűncselekményekkel kapcsolatos tűrőképessége, mely bűncselekmény típusonként változik.

A polgárok biztonságérzetét elsősorban az egyént és az egyén tulajdonát fenyegető cselekmények befolyásolják, **a tulajdon elleni bűncselekmények száma a leggyakoribb**. A bűncselekmények gyakoriságának jelentősége van, az ismétlődő bűncselekmények hatással vannak a település lakosainak közérzetére. A folyamatos fenyegetettség rontja az életminőséget. Romlott a közlekedési morál, a munkanélküliség, az alkoholizmus és a növekvő agresszivitás miatt családok bomlanak fel, egyre több gyermek kerül veszélyeztetett helyzetbe.

A gyermek-és fiatalok körében gyakoribbá vált hazánkban a bűnözés, különösen a vagyon elleni bűncselekmények esetében és életformává vált a csavargás, az alkoholfogyasztás, esetenként kábítószer fogyasztás. A tapasztalatok szerint minél fiatalabb korban fordul elő a bűnelkövető magatartás, annál nagyobb az esély a bűnismétlésre vagy a bűnözői életmód kialakulására. A fiatalok nemcsak elkövetői, áldozatai is lehetnek a bűnözésnek.

A köznevelési intézmények nem tudnak kellő energiát fordítani a tehetséggondozásra, s nem képesek megoldani a felzárkóztatásra szoruló gyermekek egyre súlyosabb magatartási problémáit sem.

Az iskolában egyre több az agresszív cselekedet, a rongálások az atrocitások. A gondokat a pedagógusok, s a nyugodt, kiegyensúlyozott légkörre vágyó szülők külső segítség nélkül orvosolni nem tudják. A családok hagyományos státusza megszűnt, a gyermekek fejlődését egyre kevesebb szülő kíséri figyelemmel. Az egyre szaporodó és súlyosbodó konfliktushelyzetek azt jelzik, hogy a probléma túlmutat az iskola kompetenciáján. A rossz szociális helyzetben élő gyermek társadalmi összefogás hiányában maga is a jövőkép nélküli világ sodrába kerül.

Tapasztalataink szerint az érdemi együttműködés még mindig nem elég hatékony ahhoz, hogy a gyermekvédelem területén rendre felmerülő súlyos problémák megoldása gördülékenyebb legyen. A gyermekekkel foglalkozó szakemberek havi esetmegbeszélései azt jelzik, hogy az áldozattá és bűnelkövetővé válás megelőzésére nagyobb gondot kell fordítani.

Az alacsony jövedelmű, rossz szociális helyzetű családokban a devianciák újratermelődnek, rendszerint öröklődnek is a változtatásra motiváló pozitív példák hiányában. A gyermekeket veszélyeztető tényezők között a **szegénység mellett az alkoholizmus, az elhanyagoló és a túlzottan megengedő bánásmód is jelen van.**

A község összetétele heterogén mind műveltség, mind életmód szempontjából. Ez az emberi kapcsolatok elszemélytelenedéséhez vezet. A család, a rokonság, szomszédság kontrolljának gyengülésével a **társadalmi kontroll is csökken**, amely lazábbá teszi a társadalmi normákhoz való alkalmazkodás kényszerét.

Szakoly Község helyi bűnmegelőzés szempontjából történő helyzet értékelése az alábbiakban foglalható össze:

ERŐSSÉGEK:

- Erős megyei szintű ifjúsági szakmai szolgáltatás és tanácsadás
- növekvő továbbtanulási kedv
- sokszínű, változatos, igényes ifjúsági programok
- civil ifjúsági szervezetek számának növekedése, erősödése

Az erősségek között említhető meg a körzeti rendőrkapitányság több éves szakmai tapasztalata a KMB rendszer működtetésével kapcsolatban.

GYENGESÉGEK:

- csökkenő lakónépesség,
- fiatalok migrációja,
- ifjúsági közösségi terek hiánya,
- gyenge információáramlási hatékonyság,
- hátrányos helyzetű, leszakadó ifjúsági csoportok,
- ifjúsági programokhoz szükséges megfelelő mértékű források hiánya,
- alacsony érdekképviseleti, érdekérvényesítő képesség,
- szenvedélybetegségek elterjedése,
- fiatalok által támasztott igények és lehetőségek összhangjának hiánya (ifjúsági programok, rendezvények)

A rendőrség közterületi jelenlétét a lakosság többsége kevesli. A térfigyelő rendszer teljes kiépítésre szorul. A figyelő rendszer hatása nem ellensúlyozott kellően a külterületi rendőrségi és polgárőri jelenléttel.

LEHETŐSÉGEK:

- ifjúsági információs tanácsadási, szolgáltatási szerep erősítése, hálózat kiépítése,
- közösségi terek, klubok kialakítása, közösségi programok,
- fiatalok érdekképviseletének, érdekérvényesítésének erősítése,
- pályázatfigyelés, pályázati kedv ösztönzése,
- együttműködés, koordináció, információáramlás erősítése az intézmények között,
- egészségfejlesztési, egészségnevelési programok,
- sportprogramok, szabadidős tevékenységek a fiatalok igényei alapján,
- prevenciók, tanácsadási szolgáltatások kiépítése,
- bűnmegelőzés programok,
- pályaválasztási tanácsadás,
- hátrányos helyzet, esélyegyenlőtlenség mérséklése

Kormányzati és szakmai szinten támogatott a lakosság és a rendőrség bizalmi kapcsolatainak fejlesztése, a körzeti megbízotti hálózat, a közterületi jelenlét fokozása. Tudatosítani szükséges a lakosságban, hogy a közvetlen környezetének biztonsága érdekében a minimum követelményeket teljesíteni kell. A közbiztonságról alkotott vélemények kialakításában az észlelés alapvető fontossággal bír, törekedni kell az egyének és a helyi közösség személyes biztonságérzetét negatívan befolyásoló tényezők szintjének csökkentésére. Olyan élhető települést és környezetet kell teremteni, amely képes megvédeni lakóit a bűnözéstől.

VESZÉLYEK:

- csökken az ifjúsági programok megvalósításához szükséges önkormányzati forrás, támogatás,
- az ifjúság által támasztott igények kielégítéséhez nem párosulnak a szükséges források,
- a hátrányos helyzetű térségek, ifjúsági csoportok esélyegyenlőtlenségének fennmaradása, kiszorulása az ifjúsági szolgáltató rendszerből.

További veszélyeket rejt magában, hogy a lakosság biztonságérzete tovább romolhat. Az előregedő részeken a veszélyeztetett réteg létszáma nő. A lakosság jelző szerepe nem erősödik, gyengülhet. A rendőrség és a lakosság személyközi kapcsolatai nem javulnak. Nem erősödik a bizalom a lakosság és a rendőrség közt.

A közterületek közbiztonságának javítása érdekében erősíteni kell a közvetlen lakóhelyre vonatkozó biztonságérzetet, a nagy lakósűrűségű településrészek bűnügyi helyzetét, figyelmet kell fordítani a település belterületén felügyelet nélkül kóborló kutyákra, lakott területen, az indokolatlanul és a megengedettnél nagyobb zajt okozására, amely alkalmas arra, hogy mások nyugalma, illetve a természeti vagy a védett természeti értéket zavarja, a község köztisztaságának megőrzésére, a hirdetésekkel kapcsolatos szabályok megsértésére, tárgyakkal történő veszélyeztetésre, a Szeszital-árusítás, -kiszolgálás és -fogyasztás tilalmának megszegésére, a köztisztasági rendelkezések betartására.

II. A BŰNMEGELŐZÉS

A bűnmegelőzés minden olyan intézkedés, beavatkozás, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése, az állampolgárok biztonságérzetének minőségi javítása, történjen az a bűnelkövetések számának csökkentésével, a bűnözést előidéző okok hatásának mérséklésével, vagy a sértetté válás megelőzésével. A bűnmegelőzés helyi közügy.

A bűnmegelőzési programok célja, hogy csökkenjenek a bűncselekményeket előidéző okok, a sértetté válás esetei, és az elkövetett bűncselekmények. A bűnmegelőzés szabályozott keretek között zajló, felelősséggel járó olyan tevékenység, amelynek érvényesítése során tiszteletben kell tartani az emberi jogokat, követni kell az alkotmányos állam elveit. Bűnmegelőzés címen kényszerítő vagy megbélyegzést elkerülő módon szabad eljárni.

A bűnmegelőzési intézkedéseket az emberi jogok, a potenciális áldozatok, az elkövetők és a harmadik személyek szabadságjogának tiszteletben tartásával kell végrehajtani.

A bűnmegelőzés rendszere a **társadalmi igazságosság** elvén alapul. Ennek érdekében egyaránt törekedni kell a társadalmi kirekesztés, az előítéletek elkerülésére és a biztonsághoz fűződő érdekek érvényesítésére. Erre azért van szükség, mert a bűnmegelőző intézkedések növelhetik az egyes társadalmi csoportokkal, a hajléktalanokkal, romákkal, vagy bűnelkövető fiatalokkal szembeni előítéleteket.

A bűnözés területileg eltérő kihívásaira csak helyi közügyként megfogalmazott bűnmegelőzési stratégiával és taktikával lehet hatékonyan reagálni. Az önkormányzat, mint a helyi szolgáltatások és szolgáltató intézmények többségének tulajdonosa, a helyi közigazgatás irányítója, és mint testület, a helyi politika fóruma vezérli, motiválja és koordinálja a helyi bűnmegelőzést. Központi referenciaszereplőként meghatározó szerepe van az információk és a biztonsággal kapcsolatos adatok terjesztésében. Tanácsadó szerepet vállalhat a magasabb szintű biztonságot szolgáló

eszközök és módszerek alkalmazásában, és ehhez forrást biztosíthat. Jogalkotóként és településtervezőként érvényesítheti azokat a szempontokat, amelyek a helyi közbiztonságot szolgálják. A helyi önkormányzat közvetíteni is képes a helyben elérhető szolgáltatások és a helyi biztonsági szükségletek között.

Az önkormányzat bűnmegelőzési feladatai gyakorlati megvalósulásának leghatékonyabb formáját jelenti a létrehozott polgárőrszervezet tevékenységének támogatása, a szoros együttműködés kialakítása. A támogatása igen sokoldalú, igazodik a helyi települési adottságokhoz, a polgárőrség öntevékenységéhez, az egyesület önfenntartó képességének lehetőségeihez és természetesen az önkormányzat bűnmegelőzési céljaihoz, valamint anyagi teherviselő képességéhez.

Legnagyobb gondot általában a polgárőr szervezetek működése anyagi feltételeinek megteremtése jelenti. Ezért az önkormányzatok nagy számban nyújtanak segítséget pénzügyi támogatás formájában. A polgárőr szervezetek különösen aktívan bekapcsolódnak a lakosság informálásába, tájékoztatásába, ezzel is hozzájárulva az áldozattá válás csökkentéséhez. A településről, a helyi lakosságról meglévő széles ismereteikre, többségében köztiszteletben álló személyekből összetevődő tagságukra, korlátozott jogosítványaikra tekintettel a lakosság szívesebben fordul a polgárőrség tagjaihoz gondjaival, problémáival, mint a hivatalos rendvédelmi szervekhez. Jelenlétük visszatartó erővel bírhat a bűnözés tekintetében. Megakadályozhatja az áldozattá válást, összességében hatékony bűnmegelőző hatást fejt ki. Az önkormányzatok ezt felismerve egyre hatékonyabb működést várnak el bűnmegelőzési tekintetben is. Maguk is keresik e tevékenység szélesítésének lehetőségeit. Tevékenységük országos szintű továbbgondolásával még jelentősebb lehet a szerepük a bűnmegelőzés, a közbiztonság területén.

A partneri kapcsolatok egyik legfontosabb alapelve „**az alulról történő építkezés**”. Ez az elv a helyi politikában is feltételezi a saját érdekeit megjeleníteni képes társadalmi szereplőket. A helyi közbiztonság javításában **kitüntetett szerepe van a rendőrségnek, amelynek a közbiztonságot fenyegető veszélyek azonosítása, elhárítása érdekében állandó kapcsolatban kell lennie a közösséggel.** A rendőrök mellett a polgárőrök, a közterület-felügyelők, vagyonőrök, magánnyomozók, a kisebbségi önkormányzatok, természetvédelmi őrök, a védőnők, a pedagógusok, a házi- és szakorvosok, a gyermekvédelem szakemberei, a szociális szakemberek, a családsegítők, a szociális és egészségügyi ellátó rendszerben dolgozók, az alkohol- és drogmegelőzésben és kezelésben részt vevők az alulról építkező bűnmegelőzés legfontosabb szereplői.

„A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról” szóló 115/2003. (X. 28.) OGY határozattal megalkotott dokumentumban (továbbiakban: TBN Stratégia) is prioritás – az Európai Bűnmegelőzési Hálózat által feladatként jelölt egyik prioritás – **a bűnözés megelőzése és visszaszorítása, a települések biztonságának erősítése.**

A stratégia **5 prioritása:**

- **a gyermek-és fiatalkori bűnözés megelőzése,**
- **az áldozattá válás megelőzése,**
- **a közbiztonság javítása, bűnözés csökkentése,**
- **a családon belüli erőszak csökkentése**
- **és a bűnisméltés megelőzése.**

Az önkormányzatnak a stratégia prioritásaival összhangban célszerű a célokat és a feladatokat meghatározni és intézkedési tervet készíteni a végrehajtás érdekében.

III. Célok a bűnmegelőzés érdekében

1.A gyermek- és fiatalkorú bűnözés csökkentése területén:

- Gyermek és fiatalkorú bűnözés ellen küzdő speciális szervezeti egység létrehozásának támogatása a rendőrségen. Támogatni kell a biztonságnövelő D.A.D.A (Dohányzás, Alkohol, Drog, Aids) rendőrségi programot, mely viselkedési normákat ajánl az adott korosztályra szabott szinten.
- Az iskolai pedagógiai programokba, óvodai nevelési programokba be kell építeni a bűnmegelőzési programokat, személyiségfejlesztő programokat, a felvilágosító előadásokat az alkohol-és drog prevenció, a környezeti és természeti értékek megbecsülése, az egészség védelmét, valamint a pszichikai gondok megértését, segítségét szolgáló előadásokat. Lehetőség szerint meg kell hívni szakembereket előadások tartására, tanácsadás, segítségnyújtás céljából.
- A szülők felvilágosításának elősegítése a fiatalkori bűnözésről, annak kockázatairól. Erősíteni kell a felvilágosító propaganda tevékenységet, a helyi lapban cikkeket kell közzétenni és tájékoztatni a szülőket, az ifjúságot, hogy melyik szervhez fordulhatnak.
- Szülői szereppel kapcsolatos felvilágosítás, segítségnyújtás fejlesztése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekekre, és a tehetséggondozásra irányuló tevékenységek fejlesztése, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű családok segítése, támogatása
- Sokszínű kulturális, sport, környezet-és természetvédelmi politikával támogatni kell a közművelődési intézmény programjait, a sporttevékenységet, a szabadidő hasznos eltöltését biztosító rendezvények szervezését. Ifjúsági programokat, kirándulásokat, kertészkedési tevékenységet bemutató rendezvényeket kell szervezni, meg kell ismertetni a fogyasztóvédelmi, tűzvédelmi és munkavédelmi feladatokat.
- A csellengő gyermekek számának felmérése, a velük való foglalkozás módszertanának, tevékenységének fejlesztése. Felmérést kell végezni az intézményekben arról, hogy a fiatalok mivel töltik szívesen a szabadidejüket, milyen foglalkozásokra, tevékenységekre lenne igényük.
- Fokozni kell a gyermekvédelmi jelzőrendszer működésének hatékonyságát. A jelzőrendszer feladata, hogy csökkentse a bűnelkövetés felé sodródó fiatalok számát. Ennek érdekében szoros együttműködés szükséges a családsegítő-és gyermekjóléti szolgálattal.

2. Célok az áldozattá válás megelőzése területén:

Bűnmegelőzési tervünk meghatározó eleme a gyermek- és fiatalkorúak bűnelkövetésének és áldozattá válásának megelőzése. Egy előzetesen elkészített iskolai program alapján eseti és folyamatos előadások szervezésére van szükség.

Célok: a bűnmegelőzési szemlélet beépítése a mindennapokba, ezért az előadók játékos formában közvetítik a gyermekek számára a környezettudatosság, a köznyugalom fontosságát, a közterületi rend, a közbiztonság-bűnmegelőzés értékeit az élményszerű oktatás és a képességfejlesztés előtérbe állításával.

Célok továbbá:

- A gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése különösen a gyámhivatal, a gyermekvédelem szereplői, az oktatási-nevelési intézmények, a családsegítők és a rendőrség között, hogy a gyermekek, fiatalkorúak sérelmére ne kövessenek el bűncselekményt, erőszakot.

- Felvilágosító programok szervezése az iskolákban, óvodákban a rendőrség által, ahol a fiatalok megismerhetik, melyek a legjellemzőbb, sérelmükre elkövetett bűncselekmények, tájékoztatást kapnak arról, hova fordulhatnak az őket ért inzultusok esetén.
- Körzeti megbízott gyakori járőrözése, a helyi Polgárőrség nappali szolgálatának igénybevétele,
- Személyiség fejlesztő programok, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése, önvédelmi képesség fejlesztése, technikák ismertetése, konfliktuskezelés

3. Célok a közbiztonság javítása, a bűnözés csökkentése területén:

A hatékony bűnmegelőzési tevékenység érdekében gondoskodni kell a rendőrséggel történő együttműködésről és az önkormányzati **Polgárőrség** fenntartásáról.

Szervezeti átalakítással az önkormányzat rendészeti feladatainak bővítése, kiterjesztése lenne célszerű. Ez a közterület-felügyelet, mezőőri szolgálat, polgárőrség feladatkörének elhatárolásával, rendészeti jellegének meghatározásával, egyúttal a feladatok végrehajtására alkalmas szervezeti struktúra kialakításával jár együtt. A Polgárőrség éjszakai szolgálatának biztosításával a legfontosabb feladat a jelzések megtétele, mely hatékonyabb intézkedéseket tesz lehetővé. A jól működő Polgárőrség képes a helyi civil szervezeteket bevonni, a lakosságot mozgósítani, jó kapcsolatot kialakítani a nyugdíjasokkal, ifjúsági, roma szervezetekkel.

Céljaink között első helyen áll a közösségi és személyi tulajdon fokozott védelme, az ezeket károsító jogsértések megelőzése, a bűnalkalmak csökkentése. A közrend, a közbiztonság és a köztisztaság megfelelő állapota a lakosság biztonságérzetének javítása szempontjából elengedhetetlen. Célunk a fellazult közlekedési rend és a közterületek, nyilvános helyek rendjének, biztonságának megőrzése.

Célok továbbá:

- fokozni kell az erős bűnözési fertőzöttségi helyek ellenőrzését, közbiztonság erősítését, a magántulajdon védelmét
- Közterületek, közparkok rendszeres ellenőrzésére figyelmet kell fordítani és támogatni kell a Polgárőrséget a megfelelő közvilágításról történő gondoskodással, a térfigyelő kamera rendszer kiépítésével,
- Ösztönözni kell a lakosságot, hogy hozzanak létre önszerveződésen alapuló valódi civil szervezetet, pl: Szomszédok Egymásért Mozgalmat (SZEM), melynek célja az egymásra figyelés, szükség esetén egymás segítése, támogatása, jelzések megtétele. Különösen fontos lenne ez a tevékenység az egyedül élő idős emberek esetében, mivel egy időben megtett jelzés életet menthet, vagy más bűnelkövetést előzhet meg.
- családi és iskolai kontroll erősítése, a fiatalok társadalmi beilleszkedésének fokozása érdekében

4. Célok a családon belüli erőszak csökkentése érdekében:

- Kiemelkedő fontosságú, hogy erősen hiányos a lakosság erőszakmentes konfliktuskezelési képessége, a konfliktuskezelési technikák, módszerek terjesztése fejlesztésre szorul. A családsegítő szolgálat bevonásával fel kell térképezni azokat a körülményeket, melyek a családon belüli erőszakra hatással vannak.

- Támogatásra szorul az egyházak és családi étellel foglalkozó civil szervezetek erkölcsfejlesztési és érték közvetítési tevékenysége. Fejlesztendő a családi életre nevelés és példamutatás is. Átmeneti gondozó intézmények hiányoznak veszélyeztetett anyák, gyermekek részére, és utógondozásuk sem megoldott.
- Komoly veszély, hogy a távoltartás intézményrendszere kialakításának elakadása, a tanú védelem nem megoldott, érezhető egyfajta közösségi közömbösség és egyéni félelem a felderítésben való részvételből származó retorziók miatt.
- Hiányzik a családon belüli áldozatok és elkövetők kezelésére irányuló módszertan. Kevés a területen működő szakember és az érintett intézmények közötti együttműködés is fejlesztésre szorul. Kezelnit szükséges **a munkanélküliségből, az alkoholfogyasztásból** eredő problémákat.
- Az önhibájából nem megfelelő nevelést, gondozást biztosító szülők magatartásának szankcionálása annak érdekében, hogy csökkenjen a családon belüli erőszak,
- A Körzeti megbízott vagy a Polgárőrség azonnali értesítése a jelzőrendszer tagjai részéről, ha családon belüli erőszakra szereznek tudomást,
- intézmények közötti kommunikáció erősítése, jelzések megtétele annak érdekében, hogy a veszélyhelyzet minél korábban felismerhető legyen.

5. Célok a bűnisméltés megelőzése területén:

- A pártfogói rendszer társadalmi megerősítésre szorul, a bűnisméltés megelőzésének állami eszközei mellé kívánkozik a civil, közösségi támogatás is.
- A büntetésüket letöltők társadalmi rehabilitációjának helyi feltételei hiányozna. Kellő figyelmet kell fordítani az átmeneti nevelésből kikerülő fiatal felnőttekre, családsegítő szolgálat, önkormányzat, polgárőrség összefogásával
- Növelésre szorul a helyi társadalom toleranciája, integrációra való hajlandósága a büntetett előéletűekkel szemben.
- Be kell vonni a pártfogói felügyelőket, illetve a büntetés-végrehajtás szakembereit a helyi társadalmi bűnmegelőzésbe

IV. Várható eredmények

A családi, iskolai kontroll erősítésével csökkenthető a kallódó, céltalan fiatalok száma. Az iskolának és az egyháznak az erkölcsi nevelésben betöltött szerepe, a gyermekvédelmi rendszer szakmai hatékonyságának megerősítése lehetővé teszi, hogy a fiatal generáció megtanulja a társadalmi konfliktuskezelés erőszakmentes technikáit. A büntetendő, ezen belül különösen az erőszakos viselkedést tanúsító fiatalok szembesítése cselekedeteik következményeivel, a mediációs programok alkalmazása fejleszti az erkölcsi felelősséget.

A környezeti és természeti értékek megbecsülése érdekében végzett felvilágosító, oktató-nevelő munka eredményeként csökkenthető az épített és természeti környezetet károsító gyermek és fiatalkori bűncselekmények száma.

Az egészségügyi, a szociális szolgáltatások, a foglalkoztatáspolitikai képviselői, az iskolák, a rendőrség, a pártfogók és az igazságszolgáltatási szereplők közötti jelzőrendszer és együttműködés kialakítása, valamint az önkormányzati ügyosztályok közötti folyamatos munkakapcsolatok megelőzik a veszélyeztetetté és a veszélyeztetővé válást. A gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése a bűnelkövetés felé sodródó és az áldozattá váló fiatalok számát csökkenti.

A családok erkölcsi, szükség esetén anyagi támogatása megerősíti a kisközösséget, annak erkölcsi alapjait. A gyermekek iránti felelősség érvényesítése, a családi felelősség növelése csökkenti a fiatalok körében a deviáns viselkedésformák terjedésének esélyeit. Az önhibájából nem megfelelő szülői nevelést és gondozást biztosító szülők magatartását szankcionáló eszközök alkalmazása mérsékli a bűnözői életmód kialakulását.

A fenti tevékenységek eredményeként a korosztályokon belül növekednie kell az elesett, a kirekesztett csoportok iránti toleranciának.

A szocializáció egyéb körülményeinek kedvező irányú befolyásolása, különösen az első munkavállalók szakképzésének erősítése elősegíti a fiatalok társadalmi integrációját, az esélyegyenlőség érvényesülését.

A helyreállító igazságszolgáltatási eszközök alkalmazása a pártfogó felügyelet közreműködésével növeli az erkölcsi felelősségérzet kialakulásának esélyét, így a társadalmi integráció szubjektív feltételeit szolgálja.

A kitűzött célok végrehajtása érdekében a programba bevont intézmények véleményezése alapján az alábbi intézkedési terv végrehajtása szükséges:

V. INTÉZKEDÉSI TERV

1. Feladatok a gyermek-és fiatalkorú bűnözés csökkentése területén:

- A gyermek-és fiatalkori bűnözés megelőzése és csökkentése érdekében az önkormányzat támogassa a rendőrség által szervezett biztonságnövelő **SULIZSARU és D.A.D.A programot**.
Felelős: Önkormányzat Képviselő-testülete, Polgármester
- Az önkormányzat támogassa a sokszínű kulturális, sport, környezet-és természetvédelmi tevékenységeket, programok, rendezvények szervezését, a szabadidő hasznos eltöltését biztosító tevékenységeket, segítse elő ifjúsági szervezetek, közösségek szervezését.
Felelős: Önkormányzat Képviselő-testülete, polgármester
- A köznevelési intézmények pedagógiai, nevelési programjaiba kerüljön beépítésre a **bűnmegelőzési program, személyiségfejlesztő programok**, pályaorientáció, felzárkóztatás, iskolapszichológus alkalmazása, tanórán kívüli programok szervezése a közlekedés-biztonság, a környezeti- és természeti értékek megbecsülése területén. Kerüljön sor Bűnmegelőzési és Környezetvédelmi napok tartására, Családi Egészségnapok, Tűzoltó versenyek, közlekedési versenyek megszervezésére. Az óvodában valósuljon meg a személyiségfejlesztésre és az érzelmi biztonság megteremtésére épülő integrált nevelés.
Felelős: intézményvezetők, polgárőrség, tűzoltóság
- A társadalmi kirekesztődés és a gyermekszegénység következményeinek megelőzése érdekében folytatni kell a hátrányos helyzetű térségek **„Biztos Kezdet” programját**
Felelős: intézményvezető

- Készüljön felmérés a nevelési-oktatási intézmények, valamint a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat részéről a fiatalok szabadidejének hasznos eltöltésére vonatkozó elképzelésekről, különös tekintettel a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekekre. Mediációs, szupervíziós, konfliktuskezelő technikák megismerése és alkalmazása a jelzőrendszer tagjai részéről
Felelős: intézményvezetők
- Egészséges életmódra nevelés, a dohányzás és alkoholizmus témaköreiben kerüljön sor felvilágosító előadások megtartására, a szabadidő hasznos eltöltésére vonatkozó propaganda tevékenységre
Felelős: Családsegítő szolgálat

2.Feladatok az áldozattá válás megelőzése területén:

- A rendőrség biztosítson fokozott járőri jelenlétet a polgárőrökkel együtt a közoktatási intézmények és az ifjúsági szórakozóhelyek környékén, tartson előadásokat az alkohol-és drogprevenció területén.
Felelős: polgármester, rendőrség
- A Polgárőrség teljesítsen a biztonságérzet javítása érdekében a közterületeken nappali gyalogos járőrszolgálatot. A polgárőrök vegyenek részt a rendőrségi razziákban, biztosítsák a rendezvényeket és sporteseményeket, vegyenek részt környezet- és természetvédelmi feladatok ellátásában, tűzvédelmi tevékenységek segítségével
Felelős: polgárőrség
- A családsegítő szolgálat tevékenységével segítse elő, hogy a lakosság, illetve a fiatalok bejelentést, észrevételt, figyelemfelhívást tegyenek a közbiztonsági szervek felé, szükséges a társas és mentális segítségnyújtás az alkoholizmus és más tudatmódosító szerek elleni küzdelem során.
Felelős: intézményvezető
- A mentális és fizikai önvédelmi képességek erősítése, elsajátításának elősegítése a lakosság körében, az önvédelmi képességet fejlesztő önvédelmi technikák ismertetése, kirekesztődés megelőzése
Felelős: intézmények vezetői

3.Feladatok a közbiztonság javítása, a bűnözés csökkentése területén:

- Az önkormányzat tartsa tisztán a közterületeket, tartsa karban a település közvilágítási rendszerét és támogassa térfigyelő kamerarendszer kiépítését, pályázati forrás igénybevételeivel
Felelős: Önkormányzat Képviselő-testülete, polgármester
- A Balkányi Rendőrség útján el kell érni a minél jobb rendőri lefedettséget, a preventív és reagáló rendőri erők folyamatos jelenlétét a településen, fokozni kell a bűnözés szempontjából fertőzött helyek ellenőrzését.
Felelős: Önkormányzat Képviselő-testülete, rendőrség

- A közlekedésbiztonság szempontjából sebességcsillapító zónák kijelölése és technikai fejlesztése elsősorban az oktatási, egészségügyi és szociális intézmények környezetében.
Felelős: Önkormányzat Képviselő-testülete, rendőrség
- Az önkormányzati és intézményi vagyon rongálásának megelőzése érdekében a lakosság, a szülői szervezetek bevonása, jelzések megtétele
Felelős: intézmények vezetői
- Ösztönözni kell a lakosságot a Szomszédok Egymásért Mozgalom (SZEM) létrehozására, egymás segítésére, támogatására, jelzések megtételére.
Felelős: Önkormányzat képviselő-testülete, polgárőrség
- Összehangolt ellenőrzéseket kell tartani a kereskedelmi, vendéglátóipari és szolgáltató egységeknél, az időszakos és telephelyhez kötött árusításoknál (piac)
Felelős: jegyző, polgárőrség
- A helyi civil szervezetekbe kerüljenek olyan roma személyek, akik részt vállalnának a közbiztonság javítása, az egészségvédelmi és a szabadidős programok megvalósításában.
Felelős: önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat

4.Feladatok a családon belüli erőszak csökkentése érdekében:

- A családsegítő szolgálat tevékenységével segítse elő, hogy a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű rétegekhez tartozók, munkanélküliek vegyenek részt az önkormányzat által szervezett közfoglalkoztatási programokban, civil szervezetek fórumain, vegyenek részt szabadidő hasznos eltöltésére irányuló és egyéb szervezett programokban
- Felelős: polgármester, intézményvezető
- Az egészségügyi területen dolgozók tevékenységükkel segítsék elő, hogy a depresszióra hajlamos, egészségkárosodott személyek, az alkoholisták, dohányosok felvilágosító előadásokon, egészségvédelemmel kapcsolatos programokon vegyenek részt, továbbá ismerjék meg a kezelési módokat
Felelős: egészségügyi intézmények
- Meg kell ismertetni a lakossággal az erőszakmentes konfliktuskezelési technikákat, módszereket, be kell vonni az egyházakat és a családi élettel foglalkozó civil szervezeteket az erkölcsi értékek közvetítésébe, terjesztésébe
Felelős: intézményvezető, polgármester
- A családon belüli erőszak áldozatainak és elkövetőinek kezelésére irányuló módszertan fejlesztése és kapcsolódó programok bevezetése
Felelős: családsegítő szolgálat

5.Feladatok a bűnisméltés megelőzése területén:

- Az önkormányzat minden szerve népszerűsítse a bűnmegelőzést és teremtsen lehetőséget a lakosságnak, valamint az érintett szervezeteknek a bűnmegelőzésben való aktív részvételre, támogassa a pártfogó felügyeleti rendszert.
Felelős: önkormányzat képviselő-testülete, polgármester
- Az önkormányzat együttműködik a rendőrséggel, biztosítja a civil szervezetek, a polgárőrség működését, a költségvetésében rendeljen forrásokat a működésükhöz.
Felelős: önkormányzat képviselő-testület, polgármester
- Forgalmiszervezési és forgalomtechnikai megoldásokkal meg kell szüntetni a közlekedés biztonságát és zavartalanságát veszélyeztető okokat, körülményeket
Felelős: önkormányzat képviselő-testület, polgármester
- Pártfogó felügyelet alatt állóknak szóló személyiségfejlesztő és szabadidős programok kialakítása. A szenvedélybetegségeket kezelő programok, klubok kialakítása és fejlesztése
Felelős: családsegítő szolgálat, intézmények

Szakoly, 2012. november 14.

Szűcs Gabriella sk.
polgármester

Záradék:

A Bűnmegelőzési Tervet a Képviselő-testület 650/2012. (11. 29.) kt határozatával hagyta jóvá.